

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
ÚVOD	12
BŮH	14
Bůh k nám mluví	15
Co o něm můžeme vědět?	16
VÍRA JE DAR	18
Hledání Boha	18
VDĚČNOST A KLADENÍ NÁROKŮ	22
ZJEVENÍ SVATOSTI	24
NÁŠ ZÁKLADNÍ HŘÍCH	26
Hřích a hříchy	27
PROČ BŮH STVOŘIL ČLOVĚKA?	28
O ŽALOSTNÉM PÁDU ČLOVĚKA	31
BOŽÍ NEPŘÍTEL	32
Proč dva stromy a jeden zákaz	36
Hřích rozděluje	37
Hřích a smrt	38
SVOBODA	39
Proč nám Bůh daroval život	41

JAK NÁS BŮH ZACHRÁNIL	43
Vykoupení	44
KDO BUDE SPASEN	46
Jistota spasení	48
Tajemství uvěření	48
Námítky proti jistotě spasení	50
Přijali... a věří	51
Křest	52
Uvěření, obrácení (konverze), znovuzrození	55
Živý nerv	56
Kdo uvěří?	57
CO JE VÍRA	58
Rudimentární víra	58
Víra v Ježíše	59
Nadpřirozeno	61
Ještě o Ježíšovi	63
Ježíš se zjevuje svým učedníkům – i nám	64
VZKŘÍŠENÍ	68
Problém zázraků	69
ZNOVU O ZNOVUZROZENÍ	72
Lze přijít o spásu?	73
Teď když jsem uvěřil	76
Základní duchovní disciplíny	77
NEPŘÍTEL SE NEVZDÁVÁ	80
ODPUŠTĚNÍ	83
Odpuštění a důvěra	84
Bůh nám opravdu odpustil	86
Opravdu jsme odpustili i my?	86
Odpuštění a spravedlnost	87

SLOVA	89
Brány do srdce	91
Mlčení	93
SVATOST	94
Jak se stáváme svatými?	95
DUCHOVNÍ RŮST	98
ZKOUŠKY	100
UTRPENÍ	103
Nesení kříže	105
VELKÉ POSLÁNÍ	108
BOŽÍ VEDENÍ	110
DUCH SVATÝ	113
Role Ducha svatého	114
Křest v Duchu svatém	115
Dary Ducha svatého	120
Rouhání proti Duchu svatému	123
NÁŠ CÍL	125
VYUČOVÁNÍ	127
CÍRKEV	132
Zjevení, autorita, odpovědnost	136
Jakou roli hraje v církvi učení	138
Zákonicství	139
Podoby instituční církve	141
VEČEŘE PÁNĚ	142

PROBUZENÍ	144
Ježíšova služba a služba církve	148
DUCHOVNÍ BOJ	150
Vhledy do duchovního světa	154
Andělé	155
Okultismus	156
KŘEŠŤAN A SVĚT	158
Křesťan a politika	159
Křesťan a armáda či policie	160
JEDINEČNOST KŘEŠŤANSTVÍ	162
KONEC SVĚTA	165
Budoucí věk	167
Zatracení	167
JAKÝ JE VLASTNĚ BŮH?	170
EXKURZY	172
Duch, duše, tělo	172
Duchovní bytosti	173
Znovuzrození	175
Ježíšova služba	175
Návrat odpadlíků	178
Pánův den	179
REJSTŘÍK BIBLICKÝCH MÍST	181
REJSTŘÍK POJMŮ	187
BIBLIOGRAFIE	191

ÚVOD

Když jsem přemýšlel, jak tuto knihu nazvat, uvažoval jsem o slovu „koberec“. Nedivil bych se, kdyby to čtenáře překvapilo. Málokdo – i mezi teology – dnes ví, že se tak jmenuje snad nejdůležitější dílo starověkého teologa Klementa Alexandrijského (narozen asi r. 150, zemřel někdy v letech 211–216). Klement sám o své knize řekl, že si ji psal pro stáří, kdy – předpokládal – bude hodně zapomínat. A protože se ve své knize věnuje řadě témat z různých úhlů, připadalo mu, že svou knihu tká jako koberec – z více směrů, které se prolínají.

Moje kniha postrádá systematičnost. Není to tedy „systematická teologie“. Na druhé straně je to jakési vydání počtu. V mládí jsem vystudoval teologii, a až když jsem se stal „duchovním“ a „kazatelem“, prožil jsem Boží dotek a pokání. To mimo jiné znamenalo, že jsem začal číst Bibli jinak než dříve, přestal jsem věřit některým věcem, kterým jsem věřil dříve, ale především jsem uvěřil v Ježíše Krista jako ve svého Spasitele a Pána.

To bylo před nějakými pětácti lety. Během této doby jsem některé věci odkládal a jiné přijímal a řadě věcí jsem začal rozumět jinak než na počátku, v době, kdy jsem uvěřil. Nicméně v hlavních obrysech jsem zůstal stejný jako v době obrácení.

Tato kniha je nejrozsáhlejší, jakou jsem kdy napsal. Přitom mám dojem, že řadu témat jsem odbyl příliš rychle, a musel jsem bojovat s pokušením napsat dlouhé a zevrubné pojednání o tématech, která jsou zde jen jaksi nadhozena – ať už jsou to andělé, křest, církev, víra, duchovní boj, svatost...

Občas se v knize vracím k něčemu, čeho jsem se již nějak dotkl – právě to mi připomínalo Klementovy „koberece“.

Tato kniha je osobní vyznání. Toužím po tom, aby čtenáře inspirovalo, ale nečiním si nárok na jakoukoli normativnost. Když jsem o svých názorech v této knize hovořil s jednou sestrou, která mě upozorňovala, že

něčemu lze rozumět úplně jinak, nezmohl jsem se na víc než na odpověď: Ale já tomu věřím takto. To neznamená, že bych se nenechal jinými ovlivnit. Mezi teology a spisovatele, kteří mě ovlivnili nejvíce, patří Derek Prince, Oswald Chambers, Watchman Nee, C. S. Lewis, John Eldredge. Oni sami by mezi sebou v mnohém nesouhlasili a ani já s kýmkoli z nich nesouhlasím ve všem. Tito – a mnozí jiní – mě inspirovali, ale nejsem strážcem jejich myšlenkového odkazu.

Tato kniha si nečiní nárok na vědeckost. Chce být pravdivá a informovaná, ale ne vždy podepírám svá tvrzení bibliografickými údaji. Snažil jsem se nepřekrucovat myšlenky a tvrzení druhých; u některých myšlenek tuším, že jsem si je patrně nevymyslel, ale už nevím, kde jsem je vzal. Kdysi dávno mě potěšil výrok Jana Sokola: „Špatné myšlenky jsou naše. Dobré myšlenky nepatří nikomu, ty jsou od Boha.“ No a vidíte to. Ani u tohoto citátu nevím, zda Jana Sokola cituji přesně. Přinejmenším smysl jsem ale zachytil věrně. Alespoň doufám.

Mám jednoduché rozpoznávací znamení, zda mám nějakou teologickou či křesťanskou knihu považovat za dobrou. Dobrá kniha mě vede k tomu, abych pocítoval více vděčnosti Bohu a abych Boha více chválil. Velice bych si přál, milý čtenáři, abys takto přistupoval i k této mé knize. Pokud Tě povede k tomu, abys více Boha chválil, splnila tato kniha svůj účel.

BŮH

Bůh stvořil svět.

Bůh stvořil člověka.

Bůh stvořil člověka tak, aby se mu mohl, alespoň částečně, dát poznat.

Bůh stvořil svět, protože miluje obecenství, a nabídl člověku, aby s ním obecenství měl.

Pokud nás Bůh stvořil, abychom ho mohli poznat, pak je pošetilé *nechtít* Boha poznat. Vždyť pokud nás Bůh stvořil, pak nám jistě velmi dobře rozumí. A ví, *proč* nás stvořil. Nutně nám rozumí lépe, než my rozumíme sami sobě.

Krásně je to vyjádřeno ve 139. žalmu:

„Hospodine, tys mě vyzpytoval a znáš mě. Ty víš, kdy si sedám a kdy vstávám – už dávno znáš mé úmysly. Rozebrals mé putování i mé uléhání a dobře znáš všechny mé cesty. Ještě nemám slovo na jazyku – hle, Hospodine, ty už všechno víš.“
(Ž 139,1–4)

Ano, Bůh nám rozumí lépe, než my rozumíme sami sobě. Napsal jsem, že Bůh nás stvořil, aby se nám dal alespoň částečně poznat. Plně ho poznat nemůžeme a nedokážeme si ho ani představit. Teď vyslovím několik více méně filozofických tvrzení o Bohu – činím tak s bázní a třesením, protože pro nás prostší lidi to zní zvláště a pro filozofy to možná zní příliš primitivně. Pokud tomu neporozumíte, netrapte se tím. Tedy:

Bůh byl vše ve všem. Chtěl-li, aby zde bylo něco jiného než Bůh, tedy chtěl-li, aby zde bylo stvoření, musel se omezit. Jakkmile zde bylo stvoření, už nebyl Bůh všechno. Stvoření není Bůh, jakkoli se panteismus snaží něco takového tvrdit.

Bůh ví nejen vše, co *je*, ale ví i vše, co by *mohlo být*. (Nevím, kde jsem to vzal a zda jsem si to nějak neupravil. Anglicky vyjádřeno: God knows not

only all actualities, but also all possibilities.) Z textu knihy snad vyplyne, proč je to důležité.

BŮH K NÁM MLUVÍ

Uvěřil jsem tomu, že mezi Bohem a člověkem se odehrává *příběh*. A uvěřil jsem tomu, že hlavní prvky a hlavní dějová linie tohoto příběhu jsou psány v Bibli.

Jsem přesvědčen, že Bůh k nám mluví. Druhého člověka poznáváme, když s ním mluvíme, respektive když s ním navážeme vztah. Kdybychom s ním nemluvili, poznávali bychom z něj jen vnější věci – jak je vysoký, zda je to muž, nebo žena, jak navenek vypadá... To všechno mohou být zajímavé věci, ale nepoznáme z nich, jaký ten člověk ve skutečnosti *je*. To, co je na člověku podstatné, nemůžeme poznat z vnějšího vzhledu, přestože i vnější vzhled o něčem vypovídá. (Můžeme z něj například poznat, zda je to člověk pořádný, nebo ledabylý.)

U Boha o „vnějším vzhledu“ mluvit nemůžeme. Jsem přesvědčen, že Bůh k nám mluví, ale jeho mluvení je jiného rázu než mluvení člověka. I když ve výjimečných případech může Bůh k člověku promluvit tak, že to člověk slyší akusticky.

Takovým případem patrně bylo, když Boží hlas slyšel mladičkový Samuel (1S 2,4–10). Akusticky zřejmě slyšeli Boží hlas i tři Ježíšovi učedníci na Hoře proměnění: „*Toto je můj milovaný Syn, v němž jsem našel zalíbení; toho poslouchejte.*“ (Mt 17,5; Mk 9,7; L 9,35)

Akusticky slyšel Ježíšův hlas i apoštol Pavel, kterého Ježíš zastavil na cestě do Damašku. Jeho průvodci slyšeli zvuk, ale nerozuměli, co onen hlas říká (Sk 9,4–7).

Ovšem tvrdím-li, že k nám mluví Bůh, pak nemám na mysli tyto výjimečné případy. Svě tvrzení upřesním: Bůh k nám mluví skrze Bibli. A nemám na mysli ani tak jednotlivé verše, jako spíše celek Písma, který nám dává vhledy do velkého dramatu dějin spásy. Čteme biblické příběhy – počínaje tím o Adamovi a Evě; v evangeliích čteme příběhy o Ježíšovi; čteme listy apoštolů – a ono nám to dává smysl. Víme, nebo přinejmenším tušíme, že je to i o nás. A když ve svém srdci uvěříme v Ježíše a ústy vyznáme, že je naším Pánem, když začneme číst Bibli už jako ti, které Ježíš zachránil, ožívá nám ještě více. Slova „Bůh ke mně mluví“ vyslo-

vujme s pokorou, cudností, bázní a třesením, ale na druhé straně bych lhal, kdybych tvrdil opak.

Bůh s námi ovšem může mluvit i jinými způsoby. Domnívám se, že k nám mluví i skrze naše svědomí. Toto slovo je zvláštní: s-vědomí, tj. vědomí s někým jiným. Svědomí nám říká, co se Bohu líbí, a co se mu nelíbí. Svědomí je jakýsi bod dotyku: Máme (byť jen částečně) stejné vědomí jako Bůh. Více o tom v kapitole o uvěření, obrácení a znovuzrození.

Bůh s námi (či spíše k nám) může mluvit i skrze jiného člověka. Ten si může, ale nemusí uvědomovat, že je pro nás „Božím hlasem“. Rovněž k nám může promluvit třeba skrze knihu nebo báseň. A snad můžeme i říci, že Bůh k nám může promluvit i skrze okolnosti našeho života.

Nicméně všechny tyto způsoby či kanály, které si Bůh může použít k tomu, aby nás oslovil nebo aby nám něco řekl, jsou poněkud jiného rázu než slova Bible, která jsou pro nás normativní. Je to, abych tak řekl, „mluvení v přeneseném slova smyslu“, jakkoli platí, že může vést k radikální změně našeho života.

CO O NĚM MŮŽEME VĚDĚT?

K Bohu se vztahujeme vírou. K tématu víry se podrobněji dostaneme později. Tady se chci zabývat otázkou, na čem je tato víra založena, či jinak: Jak k ní člověk může přijít a proč k ní někdo přijde, a jiný ne.

V listu Římanům čteme:

„Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří v nepravosti potlačují pravdu, protože to, co lze o Bohu poznat, je jim zřejmé; Bůh jim to zjevil. Jeho věčnou moc a božství, ačkoli jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa jasně vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže jsou bez výmluvy. Ačkoli poznali Boha, neoslavili ho jako Boha ani mu neprojevili vděčnost, nýbrž upadli ve svých myšlenkách do marnosti a jejich nerozumné srdce se ocitlo ve tmě.“

(Ř 1,18–21)

V tomto textu se píše o něčem, „co lze o Bohu poznat“. A Pavlova formulace rovněž naznačuje, že jsou věci, které o Bohu zřejmě poznat nelze.

Co tedy poznat lze? *Jeho věčnou moc a božství*. Sice nejsou vidět na první pohled, ale když člověk přemýšlí o stvoření, může dojít k závěru, že je zde nějaký Bůh, který má *věčnou moc*.

Jinými slovy: Z viditelného světa můžeme usoudit na neviditelného Boha. Ze stvoření můžeme usoudit, že toto stvoření má nějakého autora.

Rozumím tomu tak, že Bůh nám dává určité směrovky k sobě samému, abychom ho mohli začít hledat. Pokud ho hledat začneme, dá se nám poznat – o tom ještě bude řeč. Pokud budeme směrovky k Bohu ignorovat, nebudeme uctívat Boha, ale začneme tím či oním způsobem uctívat stvoření. Nerozumné srdce nevěřícího člověka se ocitá ve tmě.

Bylo zmíněno, že jsou věci, které z přemítání o stvoření o Bohu poznat *nemůžeme*. Nemůžeme poznat jeho povahu. Tedy, samozřejmě můžeme, ale ne pozorováním přírody, stvořeného světa. Přemýšlením o stvořeném světě můžeme poznat Boží velikost a Boží moc, ale nikoli Boží lásku. Tu poznáváme jiným způsobem.

Zdá se tedy, že člověk stojí na jakémsi rozcestí. Buď usoudí, že Bůh je, a začne ho hledat, nebo Boží směrovky ignoruje a rozhodne se žít bez Boha, respektive bez Boha, který stvořil tento svět.

Proč se někdo rozhodne tak a druhý onak? Na tuto otázku neznám odpověď. Zdá se mi, že je to jakási „čistokrevná volba“. Je to nesmírně důležité rozhodnutí, na němž závisí naše věčnost.

Na závěr této kapitoly musím dodat malé vysvětlení: Z předchozího textu by někdo mohl nabýt dojmu, že podle mého názoru lidé přicházejí k Bohu výhradně na základě toho, že přemýšlejí o stvoření a začnou hledat jeho autora. Tak tomu ale není. Mnoho lidí přijde k Bohu, protože se setkají s Ježíšovou láskou, aniž by přemýšleli o Stvořiteli. Jsou ale mnozí, kteří o Ježíši Kristu nikdy neslyšeli, a přesto v Boha uvěřili.